

Trolejbusy ve Valparaísu budou zřejmě zachovány

28.12 2019 01:24, Redakce, Nezařazené

Trolejbusový provoz v chilském Valparaísu byl již delší dobu v existenčních obtížích a jeho budoucnost se opakovaně skloňovala spíše v negativním světle. Sociální nepokoje, jež tuto jihoamerickou zemi plošně zachvátily v říjnu 2019, už tak tristní finanční situaci provozu naprosto podlomily, neboť v posledních týdnech byl provoz opakovaně přerušen a spolu s tím klesaly i počty přepravených cestujících. Místní provozovatel, kterým je od roku 2007 soukromá společnost Trolebuses de Chile S.A., oznámil, že trolejbusový provoz není schopen dále financovat, a tak jej musí proti své vůli uzavřít, a to zřejmě do konce prosince 2019. Spolu s tím ale hrozil zánik i místní ikoně, kterou ztělesňuje nejdéle v (téměř) původním stavu sloužící trolejbus v provozu na světě.

Od desíti k pěti

Trolejbusy začaly jezdit ve Valparaísu ležícím u pobřeží Tichého oceánu poslední den roku 1952. Valparaíso je městem postaveným z velké části na strmých kopcích, které byly přístupné většinou s pomocí náročných schodišť a později i více než třemi desítkami lanovek, příp. výtahů. Silnic směřujících do kopců existovalo malé množství, a stavěné trolejbusové tratě tak byly soustředěny převážně do osídlené nekopcovité centrální části u samotného pobřeží, přičemž jedna z těchto tratí byla vedena podél pobřeží do sousedního města Viña del Mar, kde se dále větvila, a pouze jedna trať dávala trolejbusům z hlediska sklonových poměrů skutečně zabrat.

Dodnes z valparaíského provozu zůstala pouze jedna trať o délce více než 4 km, po které jezdí jediná linka 802. Již na přelomu staletí byla místní trolejbusová doprava, tehdy mající ještě o jeden úsek v provozu navíc, paralyzována na dobu dlouhých 21 dní, protože tehdejší provozovatel měl také vážné existenční problémy. Nicméně v roce 2003 se Valparaíso dostalo na seznam UNESCO a trolejbusy coby tradiční dopravní prostředek města se tak dočkaly u politiků většího zájmu, který se podařilo přeměnit v určitou finanční injekci, díky které mohly trolejbusy nadále jezdit a dočkaly se i určité obnovy. Provozovatel ovšem neměl dlouhodobě prostředky na to, aby získal zcela nová vozidla, ostatně v první polovině 90. let se zásobil ojetými trolejbusy ze Švýcarska, z nichž některé pocházely ještě ze 60. let a z nichž dodnes už žádné nejezdí, případně ze zrušeného provozu v hlavním chilském městě Santiagu. V letech 2014 až 2017 se vydal stejnou cestou i stávající provozovatel, když nakoupil 14 švýcarských ojetin typu NAW BT 5-25 z Lucernu (6 ks v roce 2014, 4 ks v roce 2015 a 4 ks v roce

2017), byť tyto už byly mladšího data, a sice z roku 1989. Dané ojetiny jsou ovšem mimořádné tiché. Kuriozitou je ovšem to, že si valparaíský trolejbusový provoz dosud uchovává 14 trolejbusů značky Pullman-Standard tří různých typů ze 40. a 50. let, které jsou všechny určeny pro pravidelný provoz. Je mezi nimi i vůz ev. č. 814, který byl přišel roku 1947 do Santiaga a od roku 1954 je ve Valparaísu. Ačkoli bychom v parku dopravce nalezli ještě o pár měsíců starší kousky, tyto už prošly většími stupni modifikací a úprav, a tak je číslo 814 považováno za trolejbus, který jezdí nejdéle na světě ve svém původním stavu, byť musel být roku 2003 čtyři měsíce opravován, a to poté, co jej v srpnu 2003 – jen několik měsíců poté, co byl státem prohlášen za národní památku – úmyslně zapálil bezdomovec. Po čtyřech měsících už ale byl trolejbus restaurován tak, že po vážném požáru nebyly ani památky (obsáhlejší historie valparaíských trolejbusů je zde), a dodnes jezdí.

Historické trolejbusy byly jedním důvodů, proč bylo Valparaíso připsáno na seznam světového kulturního dědictví. V říjnu 2018 chilská vláda přislíbila, že bude přispívat na provoz 5 milionů chilských peso měsíčně navíc, což je v přepočtu něco málo přes 150 tisíc korun, a plus zajistí finance pro to, aby se trolejbusy vrátily na třídu Pedro Montt, kde se nachází úsek o délce cca 1,5 km, čímž by mohly mít trolejbusy větší dosah a přilákat další pasažéry, nicméně tento slib nedodržela. Stávající dotace na provoz od ministerstva je určena především na krytí nákladů spjatých se subvencovaným jízdným, na které mají nárok především penzisté a studenti (tito platí v přepočtu jen okolo 3 Kč), avšak její výše se delší dobu výrazně neměnila, přičemž prostředky na investice a údržbu začaly scházet.

Na ulici Bustamante.

279

Interiér švýcarského trolejbusu (4 x).

Información al usuario
8
279
JV LG*62
27
45
301
FUERA DE SERVICIO

Paga con tu tarjeta AQUÍ
802
Aduana
Av. Colón
Hospital Carlos Van Buren
Avenida Argentina

709
709

TROLEBUSES DE CHILE S.A.
VALPARAISO
814
PATRIMONIO DE VALPARAÍSO

Vozovna má málo místa, a tak je nutné vozy občas vystěhovat ven, aby se uvnitř mohly ubytovat další podle toho, jak budou dále vypravovány, a jelikož je před vozovnou k dispozici jen jedna stopa, pomáhají pracovníkům dlouhé elektrické kabely, které se připojují ke sběračům.

Trolebuses de Chile S.A.
715
CX-2355
EXTRAELEC

715
709

Před vozovnou (6x).

Jednání provozovatele s chilskými ministerstvy dopravy a kultury v průběhu letošního roku nedopadla úspěšně, ministerstvo argumentovalo tím, že blíže nespecifikovaný externí panel expertů nakonec shledal, že je dotace dostatečná a není třeba další peníze posílat. Provozovatel měl sice jistotu, že bude na subvencích dostávat ročně 260 milionů chilských peso (cca 8 mil. Kč) až do roku 2021, nicméně při základním jízdném 300 peso (10 Kč) si nemohl nic vydělat, a tedy něco obnovovat a nadto sanovat dluhy, které každý rok narůstaly tempem 50 mil. CLP ročně (cca 1,5 mil. Kč) a loni na podzim dosahovaly souhrnné výše 800 mil. CLP (24,5 mil. Kč). Tyto částky jsou však na provoz evidující momentálně 29 trolejbusů poměrně nízké, pokud uvážíme to, že jsou subvence určeny jen na krytí snížených sazeb jízdného a na vše ostatní si podnik musí vydělat sám. Naopak se dá valparaíský trolejbusový provoz hodnotit jako mimořádně úspěšný, přestože je tvořen jen jednou linkou a nabídnout může akorát svezení ve starých vozech.

Jeden z regionálních radních se každopádně nehodlal vzdát a obrátil se na UNESCO, aby na chilskou vládu zatlačilo, neboť trolejbusy jsou historickým monumentem a k městu neodmyslitelně patří. Na dopis ovšem nedostal odpověď, a tak veřejně vyhlásil, že se vydá až do Paříže, aby zjistil, jaké jsou možnosti záchrany trolejbusů.

278

Trolebuses de Chile S.A.
276
275

BULEVAR

TPS
265

265

TPS
TPS

COLON
AUTOMOTORA
COLON
274

Mezitím chilská vláda pokračovala v plánu na elektrifikaci MHD vybraných měst, avšak prostřednictvím elektrobusů. Elektrobusy zaplavily ve velkém nejprve hlavní město, kde jich bylo v září 2019 evidováno už 386, a postupně mají pronikat do dalších sídel, včetně Valparaísa. Cena krátkého dvoudveřového low-entry elektrobusu značky BYD s pomalým nabíjením vyšla na 330.000 USD bez DPH, což je 7,6 mil. Kč bez DPH, bez započtení infrastruktury. Pro srovnání, cena jednoho trolejbusu podobných rozměrových charakteristik s podstatně vyšší životností je zhruba stejná.

Dle dostupných údajů trolejbusy využívá někdy během roku jen 9 % obyvatel Valparaísa, nicméně toto číslo možno vidět jako velmi pozitivní, neboť, jak už bylo řečeno, se jedná jen o jednu linku. K tomu ještě můžeme připočíst to, že není přímo napojena na žádnou ze stanic místního metra, a tedy nemá tak velký dosah jako třeba místní autobusy. Tak jako tak jezdí trolejbusy prázdnější jen v okrajových časech a i proto operují ve špice i v tříminutových intervalech. Faktem ovšem je, že všechna vozidla jsou vysokopodlažní, což pro některé penzisty či hůře pohybující se osoby není úplně vhodné, a taktéž infrastruktura, byť naprosto funkční, je stále velmi stará. Na druhou stranu lze vidět, že trolejbusy jsou vedle některých silně čoudících mikrobusů nemalým příspěvkem pro tamní ovzduší.

Záchrana zřejmě bude

Když už provozovatel trolejbusů na počátku prosince 2019 oznámil, že nemá další peníze na provoz a musí proti své vůli trolejbusový provoz zavřít, přičemž tento okamžik odhadl někdy na konec prosince či počátek roku 2020, začaly se věci dávat do pohybu. Podle předběžné dohody s chilským Ministerstvem dopravy a telekomunikací by měly trolejbusy ročně získat 70 milionů CLP navíc (2,13 mil. Kč), které by měly umožnit návrat vozů na třídu Pedro Montt, což by trolejbusům mělo zároveň

dopomoci k vyšším tržbám z provozu a jeho optimalizaci. Jediné, co ovšem ještě není vyřešeno, jsou investice do oprav a případné obnovy infrastruktury. Dopravce by rád kromě návratu trolejbusů na třídu Pedro Montt protáhl trolejbusy o necelých 500 m z konečné Barón ke stejnojmenné stanici metra, kam už trolejbusy jezdily v minulosti a u které byl před nedávnem naplánován intermodální terminál, jehož součástí měly být také trolejbusy (plán na dopravní terminál ovšem z neznámých důvodů zamrzl…). Dosud byla v tomto směru zachována jen jedna stopa, druhá byla snesena.

Zasedání ve věci další podpory trolejbusů bylo naplánováno na poslední prosincový týden, později bylo odsunuto na leden. Dle vyjádření několika zaměstnanců dopravce bude ale provoz trolejbusů pokračovat. Pokud budou trolejbusy opravdu zachráněny, bude jezdit v provozu i legendární vůz ev. č. 814, který se má stále čile k světu. Stejně tak se podaří zachovat více než 60 pracovních míst. Objevují se ovšem názory, že zvýšené subvence nepovedou k tomu, co valparaíské trolejbusy potřebují nejvíce, a sice aby byly vnímány většinou lidí jako plnohodnotný prostředek soudobé MHD, kterému šlapou na paty nejen minibusy, ale nyní už i elektrobusy. Proto některé hlasy kromě obnovy a rozšíření sítě navrhují modernizaci vozového parku zcela novými trolejbusy. S ohledem na výdrž, kterou vykazuje místních 14 vozidel z poválečného období, by to byl jistě rozumný krok vpřed, který by se v kontrastu k elektrobusům i autobusům vyplatil z dlouhodobého hlediska mnohonásobně. Nicméně rozhodnutí politiků se ne vždy řídí tím, co je z ekonomického hlediska opravdu smysluplné…

Text a neoznačené foto: Vít Hinčica

¡GUARDA TÚ BOLETO!
VIAJA EN TROLEBÚS
DE VALPARAÍSO,
EL MÁS ANTIGUO DEL MUNDO.
PRESENTA TU BOLETO DEL TROLEBÚS
Y OBTÉN UN 10% DE DESCUENTO
EN LA TIENDA
"TOKO BARU"
ESMERALDA 1107, VALPARAÍSO
+56 9 9083 5970
@MARCANELLA399

14.990

Url: [Trolejbusy ve Valparaísu budou zřejmě zachovány]